

Orta Asya ve Kafkaslardaki Dağlık Havzaların Sürdürülebilir Yönetimi için Kapasite Geliştirme
Projesi

Entegre Katılımcı Havza Yönetimi
Eğitim Semineri (19-21 Mayıs 2014)
Açılış Konuşması

İsmail BELEN
Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdür Yardımcısı
19 Mayıs 2014 Pazartesi
Bişkek/Kırgızistan

Sayın Bakan Yardımcısı

Salamatsızbı!

Urmattuu aylana çöyrünü korgoo cana tokoy çarbası boyunca agenttiğinin müdürdün cardamcısı Abdimital Turgunaliyeviç

Sayın FAO Temsilcisi, Değerli Misafirler

Urmattuu FAO' nun Müdürdün Cardımcısı cana Urmattuu konoktor!

Sözlerime başlamadan önce sizleri Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve şahsım adına saygı ile selamlıyor, burada, siz değerli dostlarımla bir arada olmaktan duyduğum mutluluğu paylaşmak istiyorum.

Sözümdü baştabadan birinciden, Turkiya Respublikasının Tokoy çarbası jana suu işteri boyunça ministirliğinin atınan oşondoy ele özümdün atıman, ıssık salam aytıp keteyin jana sizder menen birdikte bolgonuma abdan süyünüçtömün.

Değerli Misafirlerimiz,

Bildiğiniz üzere **“Orta Asya ve Kafkaslardaki Dağlık Havzaların Sürdürülebilir Yönetimi için Kapasite Geliştirme Projesi”** kapsamında düzenlediğimiz “Entegre Katılımcı Havza Yönetimi Eğitim Semineri” vesilesi ile burada bulunuyoruz.

Öncelikle proje ekibine, emeği geçen tüm arkadaşlarımıza ve ev sahipliği için Kırgızistan Hükümeti Çevre Koruma ve Ormancılık [Devlet Ajansına](#) en kalbi duygularıyla teşekkür ediyorum.

Türkiye; 2006 yılından bu tarafa; Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan’ ın yer aldığı “FAO Orta Asya Bölge Ofisine” ev sahipliği yapmaktadır. Bu kapsamda bölge ülkelerinde birçok proje hayata geçirilmiştir.

Azerbaycan, Türkiye, Özbekistan, Kırgızistan ve Tacikistan arasında uygulanmakta olan “**Orta Asya ve Kafkaslardaki Dağlık Havzaların Sürdürülebilir Yönetimi için Kapasite Geliştirme Projesi**” bunlardan biridir.

Değerli Misafirler,

Çalıştayımızın devamında Proje hakkında detaylı bilgiler verilecektir. Bu bakımdan ben, konuşmamın bu bölümünde Türkiye ve Kırgızistan arasındaki ilişkilere kısaca değinmek istiyorum.

Türkiye, 16 Aralık 1991 tarihinde Kırgız Cumhuriyeti’nin bağımsızlığını tanıyan ilk ülke olmuş ve Bişkek ve Ankara’da Büyükelçilikler açılmıştır. İki ülke Cumhurbaşkanları tarafından 1997 yılında imzalanan “**EBEDİ DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**”, 1999 yılında yayımlanan “**Türkiye ve Kırgızistan: Birlikte 21. Yüzyıla**” bildirisi ve 2011 yılında imzalanan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Kurulmasına İlişkin Ortak [Açıklama](#), bugünkü stratejik ortaklığımızın temel belgeleridir.

İki ülke arasında bugüne kadar, özellikle Cumhurbaşkanları düzeyinde, çok sayıda üst düzey ziyaret gerçekleştirilmiştir. Son olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül, Türk Konseyi Zirve toplantısı vesilesiyle 22-23 Ağustos 2012 tarihinde Kırgızistan’ı ziyaret etmiştir. Kırgızistan’dan ise, Cumhurbaşkanı Sayın Atambayev, Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı görevinden sonra ilk resmi yurtdışı ziyaretini, 11-15 Ocak 2012 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirmiştir.

Başbakan düzeyinde ise, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan 9-11 Nisan 2013 tarihlerinde Kırgızistan’ı ziyaret etmiştir. Ziyaret vesilesiyle, 2011 yılında kurulan YDSK’nin II. Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bunun üçüncü toplantısı 3 Haziran 2014 tarihinde yapılacak olup, bunun hazırlıklarını gözden geçirmek amacıyla 16 Mayıs 2014 tarihinde, yani geçen hafta Kırgızistan Başbakanı Coomart Otorbayev başkanlığında bir [heyet](#) Türkiye’ye gitmiştir.

Kırgızistan ve Türkiye; [Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin](#) kurucu üyeleridir. Bu Konsey 4-5 Haziran 2014 tarihinde Turizm konusu ile Türkiye’de toplanacak olup, üye ülke Devlet Başkanlarının, bu meyanda Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sayın Almazbek Atambayev’ in Türkiye’ye gelmesi beklenmektedir.

28 Temmuz 2012 tarihinde yapılan kredi anlaşması ile Türkiyeli iş adamları ve kurumlar tarafından Kırgızistan'da yürütülecek projelerin desteklenmesi için özel bir düzenleme getirilmiştir.

Değerli Misafirler, Kıymetli Dostlarım,

Üst seviyede yürütülen bu çalışmalara ilaveten ormancılık alanında da birçok ortak çalışma yürütülmüştür. Bunlara kısaca değinecek olursak;

- **15 Ekim 1997** tarihinde Antalya'da ["Türkiye Cumhuriyeti Orman Bakanlığı ile Kırgızistan Cumhuriyeti Orman Bakanlığı Arasında Ormancılık Alanında İşbirliğine İlişkin Protokol"](#) imzalanmıştır.
- Bu anlaşma çerçevesinde başlayan işbirliği 2006 yılında saha çalışmalarına aktarılmıştır. Kırgızistan'ın Celal-Abad ve Özgen Bölgelerinde Ceviz ve meyve ormanlarındaki **Lymantaria dispar** (Linne) [zararını](#) ve söz konusu zararlıyla mücadele yöntemlerini belirlemek üzere Türkiye'den bir teknik ekip bölgeye görevlendirilmiştir.
- Bunun devamı olarak TİKA, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı ile K.C. Çevre Koruma ve Ormancılık Devlet Ajansı işbirliği ile ["Kırgızistan'da Ceviz Ve Meyve Ormanlarında Zarar Yapan Süngeç Örucü Yaprak Zararlısına Karşı Mücadele Projesi"](#) hazırlanmış ve uygulamaya geçilmiştir. 2007-2009 yıllarını kapsayan ve toplam 771.000 Dolar bütçesi olan [bu proje](#) Orman Genel Müdürlüğü ve TİKA tarafından finanse edilmiş, bu çerçevede Özgen Bölgesinde biyolojik mücadele laboratuvarı kurulmuş, teknik teçhizat ve eğitim desteği verilmiştir.
- **28-29 Mayıs 2008** tarihlerinde Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu Kırgızistan' a gelmiş ve Çevre ve Ormancılık Ajansı Başkanını makamında ziyaret etmiştir.
- [3-7 Eylül 2012 tarihlerinde](#) Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü Hanifi Avcı; beraberindeki heyetle birlikte Kırgızistan'ı ziyaret etmiştir.
- [30 Ocak 2013 tarihinde](#) Kırgızistan Çevre Koruma ve Ormancılık Devlet Ajansı Müdür Yardımcısı Abdymital Chyngojoev Türkiye' yi ziyaret etmiştir.
- **10 Nisan 2013** tarihinde Bişkek'te ["Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşması"](#)

imzalanmıştır. Bu anlaşma çerçevesinde iki ülkenin bir ulusal koordinatör ataması kararlaştırılmış ve ;

- Kırgızistan ile Ülkemiz arasında yapılan Anlaşma çerçevesinde biyolojik çeşitlilik, havza koruma ve yönetimi, orman envanteri, iklim değişikliği açısından orman izleme, orman koruma gibi alanlarda iş birliği yapılması,
 - Anlaşma kapsamında tarafların uzman değişimi, bilimsel ve teknik bilgi, belge paylaşımı, ortak bilimsel ve teknik araştırmalar, eğitim programları, toplantılar ve projelerle bu alanlardaki iş birliğini geliştirmeleri öngörülmüştür.
- **13-15 Ağustos 2013** tarihlerinde Ankara’da Türkiye-Kırgızistan Karma Ekonomik Komisyonu Toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda;
 - 2013 yılında imzalanan İşbirliği Anlaşmasına vurgu yapılmış, hayata geçirilmesi için somut adımlar atılması istenmiş, ayrıca;
 - Bilgi, tecrübe ve uzman değişiminde bulunulması,
 - Celal Abad şehrinde kurulan laboratuvarın desteklenmesi,
 - Kırgızistan orman amenajman planlarının yapılması, orman yangınları eylem planlarının hazırlanması,
 - Kırgızistanlı personelin, arazöz şoförlerinin, teknik personelin Türkiye’de eğitilmesi,
 - Bişkek Şehrinin yakınlarında Türk-Kırgız Dostluk Ormanı kurulması,
 - Çölleşme ile mücadele, toprak erozyonu, sel, taşkın ve çığ koruma,
 - Entegre havza yönetimi,
 - Hızlı gelişen türlerin yetiştirilmesi,
 - Tohum ve fidan yetiştiriciliği, fidanlık modernizasyonu,
 - Kumul tespit çalışmaları,
 - Nehir havzası planlama ve yönetim planlarının hazırlanması, taşkın ve kuraklık yönetim planlarının hazırlanması gibi konularda görüş birliğine varılmıştır.
 - **30 Eylül-6 Ekim 2013** tarihlerinde ÇEM Genel Müdürü, FAOSEC ve TİKA Yetkililerinden müteşekkil bir heyet Kırgızistan’ı ziyaret etmiştir.

Değerli Misafirler,

Bu ziyaretler ve anlaşmalar çerçevesinde ormancılıkla ilgili olarak Türkiye tarafından Kırgızistan'da üç adet proje başlatılmış durumdadır. Bunlar;

- Orta Asya ve Kafkaslardaki Dağlık Havzaların Sürdürülebilir Yönetimi için Kapasite Geliştirme Projesi
- Coğrafi Bilgi Sistemi ve Uzaktan Algılama Teknikleri Kullanarak Ekosistem Tabanlı Fonksiyonel Orman Amenajman Planı Yapımında Kapasite Geliştirme Projesi
- Kırgızistan'da Ceviz Ve Meyve Ormanlarında Zarar Yapan Sünger Örücü Yaprak Zararlısına Karşı Mücadele Projesidir.

Fiilen yürüyen bu projelere ilaveten;

- Hızlı Büyüyen Kavak Ve Söğüt Türü Ağaçların Yetiştirilmesi
- Fidanlık Rehabilitasyonu

Değerli Misafirler,

Türk ve Kırgız Halkları "ebedi dost"lardır. İki devlet arasında hiçbir problem bulunmamaktadır. İki ülke vatandaşları hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan seyahat edebilmekte, iş kurabilmekte, eğitim alabilmektedir. Hatta Van'ın Erciş İlçesine bağlı [Ulupamir Köyünde](#) yerleşik Kırgızlar, buna karşılık Kırgızistan'ın Oş Bölgesindeki [Kökcar Köyündeki](#) Türkler barış, huzur ve güven içinde yaşamaktadır.

Biz ormancılar bu işbirliğine, bu dostluğa katkı vermek, iki ülkenin ve milletin yararına işler yapmak istiyor, bu kapsamda başlattığımız projelerden duyduğumuz mutluluğu sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Sözlerime son verirken emeği geçen tüm dostlarımıza en kalbi teşekkürlerimi sunuyorum, başarılar diliyorum.

Saygılarımla.

Urmattuu konoktor!

Turk cana Kırgız eli bütpöz dos!

Eki memleket ortosunda eç kaçan problema bolgon emes!

Eki ölkö ortosunda biri-birine sayakattoo boyunca da kıyınçılıktar bolğon emes , iş alıp baruu jana biribiribizge üyrötüü boyunca da. Misalı Vandın Erciş rayonuna karaştuu Ulupamir ayılında jaygaşkan Kırgızdar, uşunday ele Kırgızstandaki Oş oblastındaki Kökjar ayılında Turktor bar,süyünüçtöö jana intımakta dır.

Biz tokoyçular bul iş birdigibizge , dostuluğubuzğa jardam berüü jana eki ölkönün ortosunda paydaluu işterdi alıp baruu, bul dolboordu baştağanıbizğa abdan irazıbiz.

Sözümdü bütürböstön çon rahmat jana jakşılıktardı kaalap keteyin.

Sizderdi urmattoo menen.